

NTFs rolle i arbeidskonflikter

Arbeidsrettslig og annen juridisk bistand er en av medlemsfordelene i NTF. NTFs advokater og juridiske rådgivere bistår medlemmer både i offentlig og privat sektor i et betydelig antall arbeidskonflikter hvert år, herunder oppsigelsessaker. Artikkelen tar sikte på å redegjøre for NTFs ulike roller i offentlig og privat sektor i denne typen saker.

Jus og arbeidsliv i et større perspektiv

Kompetansegruppen Jus og arbeidsliv er en del av NTFs sekretariat, og består for tiden av fem medarbeidere, hvorav tre advokater og én forhandlingssjef/advokatfullmektig.

Jus og arbeidsliv mottar årlig mer enn 2 000 juridiske saker for enkeltmedlemmer innenfor yrkes- og næringsrelaterte rettsområder, hovedsakelig kontraktsrett, arbeidsrett og helserett. I tillegg til individuell juridisk medlemsrådgivning, har gruppen ansvar for generell medlemsrådgivning, opplæring av tillitsvalgte, bistand overfor NTFs ulike utvalg og organer, oppdrag som internadvokater mv. Omfanget av juridisk bistand i enkelt saker avgjøres etter en konkret og skjønnsmessig vurdering, blant annet på grunnlag av kapasitet og medlemmets behov for bistand.

Det ytes arbeidsrettslig bistand overfor medlemmer både i offentlig og privat sektor i et betydelig antall arbeidskonflikter hvert år, også oppsigelsessaker. Mange saker løses gjennom mekling og forhandlinger, noe som vanligvis er i både arbeidsgivers og arbeidstakers interesse. Det kan etter en konkret vurdering gis advokatbistand også i forbindelse med rettsaker, der dette anses nødvendig etter en arbeidsrettslig vurdering. Prosedyreoppdrag kan overlates til ekstern advokat der sekretariatet ikke har kapasitet til

å bistå, eller det av andre grunner anses hensiktsmessig eller nødvendig.

NTFs advokater har, i likhet med andre advokater, taushetsplikt og en uavhengig rolle. Advokatens primære rolle er å ivareta klientens interesser. Advokater har krav på ikke å bli identifisert med de standpunkter de forfekter for sine klienter, jf. advokatforskriften kapittel 12. På prinsipielt grunnlag vil NTF heller ikke kommentere eller begrunne bistand overfor enkeltmedlemmer offentlig.

NTFs rolle i offentlig sektor

NTF er en arbeidstakerforening for ansatte tannleger i offentlig sektor.

Det er en sentral oppgave for en arbeidstakerforening å bistå sine medlemmer i ulike typer konflikter med arbeidsgiver. Bakgrunnen for konflikten kan være forhold i virksomheten (f. eks. omorganisering, nedbemanning), eller forhold på arbeidsgiver- eller arbeidstakersiden (f. eks. samarbeidsproblemer, advarsel, tilrettevisning, drøftingsmøte, forhandlingsmøte eller oppsigelsessaker).

De tillitsvalgte tannlegene (UTV) i offentlige etater hvor det er ansatt tannleger (staten, fylkeskommunene og helseforetakene), er NTFs førstelinjetjeneste overfor medlemmer som har behov for bistand. NTF bruker hvert år betydelige ressurser på opplæring og videreutvikling av kompetanse hos sine tillitsvalgte, som har en viktig rolle i offentlig sektor.

De tillitsvalgte får råd og bistand fra NTF i enkeltsaker, og NTFs advokater kan også bistå medlemmer direkte når det anses nødvendig, f. eks. i oppsigelsessaker.

Tannleger i offentlige lederstillinger vil ha en dobbel rolle. De er arbeidstakere i relasjon til sin arbeidsgiver, men vil ha en arbeidsgiverfunksjon i relasjon til sine underordnede. NTF bistår også tannleger i offentlige lederstillin-

ger (f. eks. klinikkssjef, overtannlege, fylkestannlege), dersom de som arbeidstakere har en arbeidskonflikt med sin arbeidsgiver.

Dersom en tannlege i en lederstilling derimot er part i en konflikt der vedkommende representerer arbeidsgiversiden, må vedkommende søke bistand fra sine overordnede i fylkeskommunen. Fylkeskommunene med sine HR-avdelinger og juridiske støtteapparat forventes da å hjelpe arbeidsgiversiden. Den store forskjellen i styrkeforholdet mellom arbeidsgiversiden og arbeidstakeren er årsaken til at NTF i offentlig sektor er en arbeidstakerforening.

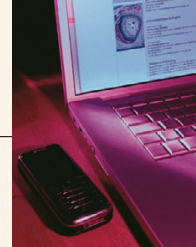
NTF er videre part i flere tariffavtaler i offentlig sektor, og bistår arbeidstakersiden også i forbindelse med kollektive arbeidstvister mv.

NTFs rolle i privat sektor

NTF har en annerledes rolle ved arbeidskonflikter i privat sektor. NTF er ikke en arbeidsgiverforening, men bistår sine næringsdrivende medlemmer i arbeidsgiverspørsmål. Omfanget av juridisk bistand vurderes på samme måte som i offentlig sektor, når en praksiseier er i konflikt med sine ansatte tannhelsesekretærer eller tannpleiere.

Hvis praksiseier kommer i konflikt med en ansatt tannlege, og begge er medlem i NTF, kan ikke NTF representere noen av partene. NTFs advokater vil imidlertid kunne tilby mekling slik at partene kan forsøke å løse konflikten gjennom forhandlinger. Dersom partene ikke finner en minnelig løsning, vil begge parter kunne søke om stønad fra Rettshjelpsordningen, på nærmere fastsatte vilkår (se under)

NTF vil kunne bistå ansatt tannlege i privat sektor i en arbeidskonflikt, når arbeidsgiver ikke er tannlege eller medlem i NTF.

Rettshjelpsordningen

Rettshjelpsordningen er et sekundært tilbud på nærmere fastsatte vilkår, når behovet for juridisk bistand ikke kan ivaretas av sekretariatet, NTFs tillitsvalgte eller andre av NTFs organer. Det kan ytes økonomisk stønad til å dekke medlemmets advokatkostnader ved bistand fra ekstern advokat. NTF skal kontaktes før ekstern advokat engasjeres, med sikte på å avklare om medlemmets behov kan ivaretas av NTF.

Arbeidskonflikter er prioriterte rettsområder i Rettshjelpsordningen, og det kan innvilges stønad ved tvister som faller innenfor følgende saksområder:

Ved tvist i arbeidsforhold hvor tannlegen er arbeidstaker, og som kan resultere i disiplinærforføyninger, oppsigelse eller avskjed. Ved alvorlige samarbeidsproblemer, mobbing, diskriminering i tilsettingssaker eller varslings situasjoner, som ikke har latt seg løse ved bistand fra tillitsvalgte og/eller sekretariatet.

Ved tvist om grunnlaget for oppsigelse eller avskjed, og ved alvorlige samarbeidsproblemer, i arbeidsforhold hvor tannlegen er arbeidsgiver.

Rettshjelpsordningens vedtekter finnes i sin helhet på www.tannlegeforeningen.no / jus og arbeidsliv

Tannlegers forhold til kolleger og medarbeidere i en arbeidskonflikt

Det er grunn til å understreke at forutsetningen for en konflikt vanligvis er at de involverte partene på arbeidsgiver- og arbeidstakersiden har ulik oppfatning av de faktiske og rettslige forhold. En arbeidskonflikt vil ofte kunne oppleves som en livskrise, spesielt for arbeidstaker. Det er derfor i slike situasjoner viktig at arbeidsgiver er seg sitt ansvar bevisst, og behandler personalsaker med fortrolighet.

Ved personalkonflikter i offentlig sektor gjelder forvaltningsloven § 13 om taushetsplikt. Både arbeidsgiver som virksomhet og den enkelte tjenestemann plikter å hindre at andre får adgang eller kjennskap til det han i forbindelse med tjenesten eller arbeidet får vite om noens personlige forhold.

Dette innebærer at arbeidsgiver har en generell plikt til å behandle ømtålige personopplysninger på en forsvarlig måte, slik at den enkelte ikke lider unødig skade. Også i konkrete tilfeller hvor det eventuelt ikke måtte anses å være taushetsplikt, har forvaltningen en akt-somhetsplikt. Arbeidsgiversiden har et særlig ansvar for at opplysninger som gis muntlig, ikke presenteres på en skjev eller ufullstendig måte.

Ovennevnte kan også forankres i partenes lojalitetsplikt, arbeidsmiljøloven § 4-1 om arbeidsgivers plikt til å sørge for et forsvarlig arbeidsmiljø,

og på visse vilkår personopplysningsloven § 3.

Det er videre grunn til å minne om NTFs etiske regler, som angir normer og retningslinjer for riktige og gode handlinger, og er en veileder i god yrkesetikk. En god regel er at man skal behandle andre som man ønsker å bli behandlet selv.

NTFs medlemmer har en berettiget forventning om bistand fra sin fagorganisasjon i en arbeidskonflikt, hvor de ofte ikke er i stand til å ivareta sine egne interesser. Innenfor ovennevnte rammer vil alle medlemmer få tilbud om bistand fra NTF i en slik situasjon, enten fra tillitsvalgte, NTFs advokater eller Rettshjelpsordningen. Med hensyn til individuell medlemsrådgivning vil arbeidskonflikter oftest være av de høyest prioriterte områdene for alle fagorganisasjoner i arbeidslivet.

NTFs rolle i arbeidskonflikter ble for øvrig presentert på Ledermøtet den 29. november 2014 for alle lokalforeningslederne. Det ble redegjort for NTFs rolle i arbeidskonflikter i både offentlig og privat sektor, herunder om arbeidsgivers taushetsplikt i personalsaker og plikt til å forhindre ryktespredning.

*Tone Galaasen
Advokat i NTF*